

Nr 138.

Av herr **Bergman, Johan**, om anslag för undersökning av verkningarna av det i Amerikas Förenta Stater gällande förbudet mot tillverkning, införsel och försäljning av alkoholhaltiga drycker m. m.

Den 16 januari detta år hade det i Förenta Staterna rådande, grundlagsstadgade totala förbudet mot alkoholhaltiga drycker ägt bestånd i fyra år, men då redan den 1 juli 1919 ett provisoriskt totalförbud trädde i kraft, kommer alltså själva förbudstillståndet under instundande sommar att ha ägt bestånd i 5 år. Detta är en period, som erbjuder möjlighet att få en överblick över dess verkningar i skilda avseenden. Redan föreligger visserligen ett värdefullt statistiskt material beträffande nedgången av fylleriförseelser, sjukdomar och dödsfall, förorsakade av alkohol, vissa kategorier av brott o. s. v., ävensom å andra sidan beträffande stegring av besparingsmedel, förbättrad levnadsstandard inom samhällsgrupper, som förut hållits nere, o. s. v. Men som allmänt känt är spridas bland allmänheten högst olika uppgifter om hithörande ting, och de mest ovederhäftiga tendensnotiser vimla vid sidan av ansvarskännande personers och offentliga myndigheters uttalanden på ett sätt, som helt naturligt måste förvirra den stora allmänheten, som saknar möjligheter att konstatera, vad som är sanning, halvsanning eller ren lögn. Ett typiskt exempel på den information, som europeisk press ofta sprider om det amerikanska förbudets verkningar, är följande uppgift, som för ett par år sedan cirkulerade Europa runt: »I San Francisco arresterades under första förbudsåret ej mindre än 2,000 fyllerister.» Punkt och slut, där ej uppgiften åtföljdes av några därav föranledda varningar mot förbud. Denna uppgift hörde till de jämförelsevis vederhäftigaste. Det var verkligen sant, att ej blott 2,000 utan t. o. m. 2,257 personer arresterades i San Francisco under förbudets första år. Men vad man *icke* samtidigt upplyste om, var, att antalet arresterade berusade i samma stad året *före* förbudets införande utgjorde 15,437.* Det visar sig alltså, att förbudet till och med i denna stad — en storstad, huvudorten i ett vinland, och en stad som under det före förbudet rådande lokala optionssystemet regelmässigt röstat *mot* det

* Siffrorna voro: 1918 15,437
1919 11,288
1920 2,257

Det provisoriska förbudet trädde i kraft den första juli 1919, vadan det inverkar på fylleriförseelserna för senare hälften av nämnda år. För 1920, som helt och hållet var förbudsår (provisoriskt förbud till den 16 jan. och grundlagsfäst permanent förbud från 16 jan.), utgör fyllerisiffran, som synes, ungefär $\frac{1}{7}$ av motsvarande siffra för det »våta» året 1918.

lokala förbudet, en stad som alltså blev påtvingad förbud mot sin vilja — lyckades avlägsna sex sjundedelar av det mest förgelseväckande fylleriet, medan man alltjämt fick dragas med den sista sjundedelen.

Ett par andra exempel må även anföras. De röra sjukdoms- och dödsfall i direkt alkoholism i Philadelphia och i New York, en stad, som väl mer än någon annan på jordklotet kunde väntas erbjuda svårigheter för ett förbuds effektiva genomförande.

I storstaden Philadelphia förekommo det sista halvåret före förbudet 1,184 fall av alkoholism, som omhändertogs på stadens »General Hospital». Under motsvarande sex månader följande året (förbudsår) inträffade endast 276 dylika fall. Och följande siffror från staden Newyork i avseende på dödsfall av akut alkoholism föreligga från två sjukhus, där sådana fall registrerades.

Ar	Antal hithörande dödsfall
1916	687
1917	560
1918 (strängare restriktioner)	252
1919 (från $\frac{1}{7}$ provisor. förbud)	176
1920 (grundlagfäst förbud)	98

Alltså, även här, en oerhörd nedgång, utvisande en mängd räddade människoliv, ehuru väl den yttersta dräggen, det sista hundratalet, ännu trotsade saneringsapparaten. Och detta hundratal har, underligt nog, ändock — naturligtvis med förtigande av jämförelsesiffrorna — spelat en roll i kampen mot förbudet.

Sådana exempel — och de äro legio — visa vikten av att ej blint tro på första bästa statistiska sifferuppgift, till och med om den skulle vara formellt riktig. Den måste ses i ett allsidigt belyst sammanhang. I många fall är detta svårt, i flera rent av omöjligt utan personlig och fullt objektivt anordnad iakttagelse.

Det säkraste sättet att utröna, hur det verkligen förhåller sig, skulle utan tvivel vara utsändande av några under officiellt ansvar arbetande personer, som representerade icke blott förberedande sakkunskap i frågan utan även olika principiella uppfattningar om förbudet. Om de utsända skulle vara av en och samma förutfattade mening i frågan, bleve undersökningen lätt ensidig och missvisande, men om de hyste olika åsikter i själva huvudfrågan, skulle det givetvis finnas förutsättningar för att få både de starka och de svaga sidorna av vad man undersökte allsidigt belysta. Och att utröna den objektiva sanningen måste ju ligga i allas intresse.

Det vore därför önskvärt, att en eventuell studiedelegation bestode av lika många förbudsvänner som principiella motståndare till förbudstanken. Den borde dock, av hänsyn till omsorger om nödig sparsamhet med statens medel, icke vara mångtalig. Emellertid borde kostnaden bestridas av statens fond

av rusdrycksförsäljningsmedel, varigenom någon belastning av budgeten icke skulle behövas. Ett lämpligt antal synes vara 4, vartill borde komma en sekreterare, alltså tillsammans 5 personer. De fyra egentliga delegerade borde utväljas, utom ur den ovan omnämnda synpunkten, också med tanke fästad på önskvärdheten av att nödig erfarenhet i avseende på lagtillämpningen på här ifrågavarande område vore representerad. Sekreteraren borde vara, om möjligt, både juridiskt och statistiskt utbildad. De utsända borde förpliktas att gemensamt iakttaga och konstatera verkningarna av det rådande förbudet i viktigare avseenden, ävensom sättet för och effektiviteten av kampen mot lagtrotset på ifrågavarande område. För att vinna största möjliga gagn av undersökningen borde den planmässigt förberedas och delegationen förses med en genom Kungl. Maj:ts försorg utarbetad instruktion, delegationen dock obehaget att, därest omständigheterna därtill föranledde, efter samråd med Kungl. Maj:ts beskickning i Washington vidtaga de modifikationer, som kunde befinnas erforderliga. För undvikande av tidsutdräkt borde instruktionen utarbetas under sommaren 1924 och delegationen utsändas senast i början av september innevarande år för att kunna hinna avsluta sitt arbete i Förenta Staterna före innevarande års utgång.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om föranstaltande genom en fåtalig, men av både anhängare och motståndare till förbudstanken sammansatt studiedelegation, av en undersökning rörande verkningarna av det i Förenta Staterna nu på femte året gällande totala förbudet mot tillverkning, införsel och försäljning av alkoholhaltiga drycker och att den för detta ändamål nödiga kostnadsen måtte för undvikande av budgetbelastning bestridas ur statens rusdrycksmedelsfond.

Stockholm den 21 jan. 1924.

J. Bergman.